
**Fony, gejírkúp
földtani képződmény
feltárása ó
tájvédelmi körzet
részterület
természetvédelmi
kezelési
tervdokumentációja**

**MTA Támogatott
Kutatócsoportok Irodája**

Dr. Szepesi János, Sütő László,
Soós Ildikó

**Aggteleki Nemzeti Park
Igazgatóság**

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

I. Megalapozó dokumentáció	3
1. Általános adatok	3
1.1. A tervezési terület azonosító adatai	3
1.2. A tervezési terület természetvédelmi rendeltetése	3
1.3. Ingatlan-nyilvántartási adatok	4
1.4. A tervezési területre vonatkozó egyéb hatályos el írások	4
2. A tervezési terület állapotának leírása	4
2.1. Környezeti elemek	4
2.2. Élettelen természeti értékek	5
2.3. Biológiai jellemzők	6
2.4. Táj- és kultúrtörténeti adottságok	6
2.5. Oktatás, kutatás	6
2.6. Gazdálkodási jellemzők	6
3. Természetvédelmi kezelési célkit zések meghatározása	6
3.1. Természeti, táji értékek	6
3.2. Tervezési területhez kapcsolódó tevékenységek	7
4. Részletes kezelési terv	7
4.1. Természetvédelmi stratégiák	7
4.2. Részletes kezelési el írások	7
5. A tervdokumentáció térképmelléklete	11
B) Egyes területekre vonatkozó egyedi természetvédelmi kezelési el írások	12

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása ó tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Megalapozó dokumentáció

1. Általános adatok

1.1. A tervezési terület azonosító adatai

a) Közigazgatási elhelyezkedése

Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén

Település: Fony, 0284b hrsz. (teljes alrészlet), 0,4805 ha

Súlyponti EOY koordinátái: X= 817031 Y= 340519

A terület megközelítése: Fony település irányából a gerincre felérve egy es beálló/pihen nélkül bal oldalon nyíló földút mellett található. A gejírit sziklák jelenleg bozóttal er sen ben ttek, nehezen közelíthet ek meg. A kilátópont a földúton ÉK-i irányban továbbhaladva érhet el (kb. 70 m).

b) a védettségi kategóriája: Zempléni Tájvédelmi Körzet részterülete

c) Védelemre tervezett természeti terület esetében a m ködési területe szerint érintett nemzeti park igazgatóság: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

d) Tervezési területen illetékes természetvédelmi hatóság: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi F osztály

e) Tervezési területtel átfed , európai közösségi jelent ség , vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó terület megnevezése és sorszáma: a HUBN20084 Központi-Zemplén kiemelt jelent ség természetmeg rzési terület, valamint a HUBN10007 Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal különleges madárvédelmi terület részterülete

1.2. A tervezési terület természetvédelmi rendeltetése

a) A természetvédelmi oltalom alatt álló terület természetvédelmi, tájvédelmi stb. rendeltetése
A tervezési terület a Zempléni Tájvédelmi Körzet területére esik, de a rajta található természeti érték miatt indokolt sajátos kezelési terv részterületeként megkülönböztetni. A ZTK kihirdet határozata az 1/1984. (XII.13.) OKTH rendelet 3.§ és a 147/2007. (XII.27.) KVVVM rend. a védettség fenntartásáról alapján: A védettség indoka és célja a terület jellegzetes tájképi és természeti adottságainak, a földtani és felszínalaktani természeti értékeknek, a folyó- és állóvizeknek, az erdők és gyepek növénytakarásainak, növény- és

Fony, gejzirkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

állatfajainak megőrzése, a területen található történelmi, kultúrtörténeti értékek és a hagyományos településkép megővése.

b) A védetté nyilvánítási eljárás alatt álló területek esetében a tervezési terület természetvédelmi, tájvédelmi rendeltetése

A fonyi gejzirkúpnál található feltárás sajátos kezelési részterületté nyilvánítását a vulkáni utóm ködés jellegzetes termékének, a forró vizes oldatokból kiváló gejziritnek a megjelenése indokolja. Az andezites kúpok közötti lealacsonyodó gerincen a fehér vegyi üledékes kizetanyagból formálódott, 1-3 méter magas, lekerített formájú tömbök az Erdőbényei Formáció tavi-szárazföldi környezetben kiváltak, gyakran növénymaradványokat is tartalmazó anyagát képviselik. Az előfordulás környezete a regéci vár és az azt körbeölel egykori andezites vulkáni központ (kaldera) erodált peremének kilátópontja. Ma a terület elhanyagolt állapotban, bozóttal erőteljesen benyeve található.

A tervezési területen a természetvédelem eszközeivel azt kell elérni, hogy a képződmény huzamos ideig betölthesse tudományos és természetvédelmi funkcióját. A terület rendezésével elérhető, hogy a miocén vulkáni utóm ködés termékeinek és vulkanizmus formakincsének bemutatóhelyévé váljon. Így az adott földtörténeti korok eseményeinek és képződményeinek, egyben a létrejöttükhöz szükséges földtörténeti időnek a reprezentánsa legyen.

c) Európai közösségi és egyéb nemzetközi kijelölésből származó rendeltetés

A fent felsorolt Natura 2000 területek védelme érdekében a különleges természetmegőrzési területek, valamint a különleges madárvédelmi területek természetvédelmi célkitűzése a területek jelölése alapjául szolgáló élőhelytípusok, valamint fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása az SDF adatbázis-nyilvántartásokban szereplő értékelésnek megfelelően.

1.3. Ingatlan-nyilvántartási adatok

Település neve	Hrsz.	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonosi csoport/kezelés
Fony	0284b	0,4805	kivett agyaggödör	Magyar Állam/ANPI

1.4. A tervezési területre vonatkozó egyéb hatályos előírások

A Zempléni Tájvédelmi Körzet, melynek része a tervezési terület, kiemelkedő táj- és természetvédelmi értékei miatt 1984-ben nyilvánították védetté (1/1984. (XII. 13.) OKTH számú rendelkezés, majd a 147/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet, mint megőrzési terület).

A 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földterületekről, és a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

2. A tervezési terület állapotának leírása

2.1. Környezeti elemek

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

A képződmény és környezete a Tokaj-Zempléni-hegyvidék középtáján (földtani szakirodalomban Tokaji-hegység) helyezkedik el. Az Északi-középhegység legkeletibb vulkáni tagjaként a miocén vulkanizmus fiatalabb, bádeni-szarmata-pannon (15-9 millió év) sorozatait reprezentálja, melyet az andezites és riolitos kzetanyag térben és időben összefonódó felszínre kerülése tesz egyedivé. Egy É-D-i csapású vulkanotektonikus süllyedékben mintegy 1000-1500 méter vulkáni anyag települ az alaphegységre. A mai változatos formakincs az elsődleges vulkáni formák (láva és tufatarakók, vulkáni dómok) eróziójával és a Hernád és Bodrog vízgyűjtőjéhez kapcsolódó kisebb vízfolyások bevágódásával (pleisztocén), valamint a kzetek fagyaprózódásával (krioplanáció) jött létre. A sziklacsoport az Abaúji-Hegyalja (108 km²) kistájhoz tartozik, amely a hegység hegyláb felszínéként értelmezhető. Itt Regéc felé mélyen beékelődik a Központi-Zemplén kistájba, tszf-i magassága 130-540 méter közötti. Az átlagos relatív relief 120m/km², amely a lankássá váló nyugati peremen már alig éri el az 50m/km²-t. Az éghajlata mérsékelt hős, mérsékelt száraz (É-on hős). A csapadék évi összege 600 mm alatt van (370-410 mm es a nyári félévben), a napsütéses órák száma 1820 óra körül van. A középh mérséklet sokévi átlaga északon 8,0-8,5°C, D-en 9,0-9,5°C. Az évi abszolút h mérsékleti maximumok 30-32°C, a minimumok -16 és -17°C közöttiek. A leggyakoribb szélirány a völgyek elhelyezkedésének megfelelően az ÉK-i és a DNY-i, sebessége átlagosan 2 m/s alatt van. A területi adottságok a szántóföldi kultúrák és a gyümölcsstermesztés számára kedvezőek. A kistáj vizeinek befogadója északon közvetlenül a Hernád (Hasdát-, Csenk -, Gönci-patak), dél felé a kisebb vízfolyások (Malom-, Boldogk váraljai-, Arkai-, Aranyos-, Koldu-patak) vizét a Szerencs-patak gyűjti össze. A vízjárás meglehetősen szélsőséges, kora tavasszal, nyáron és szeptemberben is heves árvizeket vezethetnek le, nyáron azonban ki is száradhatnak.

2.2. Élettelen természeti értékek

A sziklaalakzatok és mellettük látható fejtési nyomok az *Erdőbényei Formáció* intenzív hévfórással tevékenységének nyomait tárják fel, amely egyébként a hegység vulkáni m ködésének időszakát szinte folyamatosan végigkísérte. Ezek riolitos és andezites központok közelében egyaránt megjelentek, jelentős nemesfém ércsedéseket, változatos kovásvanban gazdag lerakódásokat eredményeztek.

A mai regéci várkúpját körbeölelő gerincek (Baskói Andezit Formáció, 12,4-12,1 millió év) a hegység legnagyobb andezites központjának (kalderájának) erodált peremét rajzolják ki. A forró vizes oldatok felszínre kerülése a vulkáni kráteren belül rendkívül intenzív volt, többféle kzetváltozást (alunit-kaolinites, adular-szericites, propilites) idézve elő. A Fony-Tolcsva út mellett, a vízváltó gerincen megjelenő, cserjékkel erdőben, 1-2,5 m magas sziklaalakzatok közvetlenül a felszínre ömlött oldatokból váltak ki. Jellemüket tekintve vörös és fehér színű, hidrotermális breccsa és rétegzett gejírit anyagból állnak, amelyekben szórva cinnabarit is megjelenik. A melegvizek felszínre lépési helyei a hegység többi részén (pl. Sárospatak, Botk) is megjelentek környezetükben kiemelkedő felhalmozódásukat. Ezek anyaga többnyire apró és finomkristályos kvarc, melyekben gyakoriak az agyagásványos betelepülések. A breccsák kzetanyaga az egész hidrotermális rendszer fekvését adó rétegvulkáni andezites sorozat. A Regéc kalderában ilyen még a Kun-hegy és Csonkás. A vulkáni m ködést a regéci Várhegy lávadómja zárta (11,6 millió év). A több millió éves erózió a hidrotermális képződmények mentén nyitott utat a kaldera belsejébe, amelyek Fony felől érkezve pontosan a hágón bukkannak felszínre. Tájképi értékűként a

Fony, gejzirkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Várhegy, a körülölelő kalderaperem és a jellegzetes hegyvidéki tájhasználat egyik legszebb látképét nyújtja.

2.3. Biológiai jellemzők

A terület nagyrészen sztyeprétek (*Pulsatillo montanae* ó *Festucetum rupicolae*), illetve kökényes-galagonyás cserjések (*Pruno spinosae* ó *Crataegutum monogynae*), számos helyen borókával (*Juniperus communis*) található. A területen található védett faj: *Prunella grandiflora*.

2.4. Táj- és kultúrtörténeti adottságok

A földtani képződmény nem fontos eleme a tájképnek. Kultúrtörténeti jelentősége nincs.

2.5. Oktatás, kutatás

A hidrotermális képződmények jelenléte a kalderában régóta ismert (Fichtel J. E. 1791, Zipser 1817, Kubinyi 1864). A hegység ipartörténetéhez kapcsolódó adalék, hogy a különálló darabokból összeillesztett ún. francia típusú malomkőipar első nagyobb üzeme az első fordulás környezetéhez kapcsolódik. Az üzem fénykorában 30 embernek adott munkát, de az 1860-as évek közepén Miskolcra telepítették. Az első fordulás tudományos ismertségét a közelében (Csonkás) megjelenő higanyásványnak a cinnabaritnak köszönheti. A Regéc kaldera vulkáni utóműködéshez kapcsolódó ásványképződési folyamatainak legteljesebb feldolgozását Bajmóczy et al (2000) készítette el. A kőképződmények természetvédelmi szempontú feldolgozása idáig nem történt meg.

2.6. Gazdálkodási jellemzők

Magán a tervezési területen mezőgazdasági területhasználat nincs.

A tervezési területre irányuló idegenforgalom a természeti és tájképi értékek megtekintésére, a szabadidő eltöltésére irányul. A helyszín mellett nem halad el turistajelzés. Fontos a szakmai turizmus is.

A tervezési területen ipari és/vagy bányászati tevékenység nem folyik.

3. Természetvédelmi kezelési célkitűzések meghatározása

3.1. Természeti, táji értékek

A fő cél a feltárásban található, országos jelentőségű földtani képződmény, az országos és világ, valamint környezetünk természeti állapotának fenntartása, javítása; ökoturisztikai, örökségvédelmi célú bemutathatóságának és további kutathatóságának fenntartása; a területen található esetleges egyéb természeti értékek megóvása, bemutatása. Azt kell elérni, hogy a képződményként kijelölt terület természetes hatásoktól és emberi beavatkozástól mentesen, huzamos ideig betölthesse tudományos és természetvédelmi funkcióját, azaz hogy földtörténeti korok eseményeinek és képződményeinek, egyben a létrejöttükhöz szükséges földtörténeti időnek a reprezentánsaként, mint bemutatóhely oktatási, ismeretterjesztési,

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

ökoturisztikai célokra hasznosítható legyen; biztosítható legyen a további kutatásra alkalmas, megközelíthető feltárás kialakítása.

Emellett fontos szempont a tervezési területen lévő élő természeti értékek fennmaradásának biztosítása is.

3.2. Tervezési területhez kapcsolódó tevékenységek

A tervezési területen nagyobb mértékben az emberi beavatkozások (illegális hulladéklerakás, vandalizmus), kisebb mértékben a természetes folyamatok (omlás, erózió, benövényesedés) korlátozhatják az ideális célkitűzések megvalósítását. Aktív természetvédelmi kezeléssel meg kell akadályozni minden olyan emberi tevékenységet és területhasználatot, valamint természetes hatást és folyamatot (erózió, leomlás, feltöltődés, növényzet kártétele, stb.), mely az adott objektumok fennmaradását veszélyezteti, s amely megvalósulásával külső hatásra megszüntethető a feltárás természeti emlék jellege, sérül a táji érték, csökken a további megismerés és bemutatás lehetősége; károsodnak az élő természeti értékek.

4. Részletes kezelési terv

4.1. Természetvédelmi stratégiák

A képződmény fennmaradását, környezetének megővését és az élő világ-védelmi, természetvédelmi célkitűzések elérését elősegítő tevékenységek támogatása; azok károsítását, megsemmisítését eredményező tevékenységek tiltása.

A területhasználat szabályozása, a területen folytatott gazdálkodási és egyéb emberi tevékenységek összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel és a terület rendeltetésével összhangban, a képződmény és az élő természeti értékek károsodásának megakadályozása érdekében.

A terület kutatásának, látogatásának, bemutatásának szabályozása, e tevékenységek összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel.

4.2. Részletes kezelési előírások

Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A tervezési terület **elsőrendű értéke a földtani képződmény**, így annak kőzettani, rétegtani, szedimentológiai és morfológiai jellemzői. A tervezési területen a földtudományi értékek védelme biztosítja egyben a táji értékek védelmét is, melyek így külön beavatkozást nem igényelnek. Ezen értékek védelme első sorban a káros emberi tevékenységekkel (illegális hulladéklerakás, vandalizmus) szembeni megővést, másodsorban pedig a természetes, a meteorológiai, földtani folyamatok (lineáris és a növényzet által kifejtett erózió, tömegmozgások) okozta hatások mérséklését jelenti. Ennek megfelelően a területen a felszín átalakítása, vagy az azzal járó bármilyen tevékenység kizárólag a természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében, a megjelölt területével érintett, a természetvédelmi kezelésért felelős nemzeti park igazgatóság munkatársának felügyelete mellett végezhető.

Fony, gejzirkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

A területen követ fejteni, a szálat zetet vésni, faragni, festeni, alakját, méretét megváltoztatni, arra tárgyakat rögzíteni tilos. A rongálás nyomait (festés, vésés) lehetőség szerint el kell távolítani.

Él helyek kezelése, fenntartása

Feladat a növényzet térhódításának időnkénti megakadályozása, figyelembe véve a feltárás környezetében lévő növényzet megóvását. Fontos, hogy csak azok a lágú vagy fás szárú növények legyenek eltávolítva a feltárásról, amelyek akadályozzák azok megtekintését vagy közvetlenül károsítják azt (pl. gyökerek feszít ereje), de természetesen itt szigorúan figyelembe kell venni azt, hogy védettek-e az egyes fajok.

A növényzet eltávolítása csak mechanikus módszerekkel, csak a nemzeti park igazgatósággal egyetemesen egyeztetve, megfelelő hatósági engedély birtokában (erdészeti hatóság, illetve természetvédelmi hatóság), valamint vegetációs- és fészkelési időszakon kívül végezhető.

Az él helyek kezelése és fenntartása, a fajok védelme nem történhet a képződmények állagának, láthatóságának kárára. Az előforduló/megtelepedett védett, vagy fokozottan védett fajok esetén mérlegelni szükséges, vajon aktív kezelés, áttelepítés, esetleg az élettelen értékekkel szembeni elszáradás történjék-e. A védendő fajok természet helyének, előfordulásának ismeretében a tanösvény átgondolt vonalvezetésével és kiépítésével megelőzhető állományaik sérülése.

Fel kell hívni a látogatók figyelmét a növények és állatok gyűjtésének tilalmára.

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Látogatás

A tervezési terület egy, a terület földtana és fejlődéstörténete szempontjából rendkívül fontos és etalon képződményt tár fel, amely bemutatásra feltétlenül érdemes. Szabadon látogatható, így zárt, vagy korlátozottan látogatható területrészek nincsenek. Ennek megfelelően a szabadidős célú hasznosítás a természetvédelmi szabályok betartása mellett engedélyezhető.

Tilos a területen technikai- és extrém sport tevékenységet folytatni, az ösvényen gépjárművel, kerékpárral közlekedni.

Oktatás és bemutatás

A tervezési terület kezelésének fontos eleme a bemutatathatóság feltételeinek biztosítása. Ennek keretében a feltárás falának felületét évente legalább egyszer fokozott óvatossággal meg kell tisztítani a kipergés és lerakódó törmelékktől. Ahol szükséges, és rontja a feltárás stabilitását, ott a feltárás falában, peremén megtelepedett növényzetet rendszeresen, körültekintően mechanikai kezeléssel el kell távolítani a földtani érték megfelelő láthatósága, bemutatathatósága, illetve a biogén kizetaprózódás elkerülése érdekében. Egyébként a természetes folyamatokat csak abban az esetben szükséges korlátozni, illetve törekedni hatásainak mérséklésére, ha ezzel életveszély szüntethető meg.

Kutatás, vizsgálatok

Fony, gejzír kúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

A földtani képződmények rendeltetésszerűen kutatási, oktatási tevékenység színterei is lehetnek, aminek a lehetőségét a természetvédelmi jogszabályok betartásával az erre jogosultak számára differenciáltan biztosítani kell.

Eszközhasználat nélküli tudományos megismerés, megfigyelés, a környezeti tényezők dokumentálása, a megfigyelések publikálása szabadon lehetséges.

A felszín csekély mértékben, kézi eszközzel megbontó tevékenység, illetve geofizikai eszközök (pl. paleomágneses mintavevő) használata a közintézmények számára regisztrációhoz, egyeztetéshez kötött.

A védett földtani képződményekben tudományos kutatást csak szakmai közintézmények végezhetnek, amihez a természetvédelmi kezeléssel történő egyeztetésen, illetve adott esetben a Tvt. 38. § (1) szerinti engedély megszerzésén kívül az MTA MRB tájékoztatása is szükséges. A kutatási tevékenység a feltárás állapotában, és a természeti környezetben csak a lehető legkisebb változás elidézésével történhet úgy, hogy természeti értékekben, beleértve a növényzetet és az állatvilágot is, jelentős visszafordíthatatlan károsodást ne okozzon. A kutatás befejeztével a feltárást úgy kell visszahagyni, hogy az illeszkedjen a természeti környezetbe, és az eredeti, vagy az eredeti jellegéhez hasonló állapot helyreállítandó. A felszín gépi erővel történő jelentősebb megbontásával járó kutatás a helyszín jellege miatt még közintézmények által sem végezhető.

A kutatáshoz szükséges a tulajdonos, vagyongekezelő, használó hozzájárulása is, kivéve, ha a kutatásra pl. a Tvt. 41. § (1) szerint a természetvédelmi kezeléssel számára nyújtott, a védett terület jobb megismerését elősegítő szolgáltatásként kerül sor.

Jogosultsággal rendelkezők egy-egy bejelentés (regisztráció) megtétele után szerszámok használata nélkül alkalmanként összeszedhetik a kipergett, törmelékbe került kőzetdarabokat és smaradványokat, a térbeni korlátozások figyelembe vételével.

A kutatás publikált vagy adattárban elhelyezett eredményeit a kutatást végzők az igazgatóság számára elérhetővé kell tenni.

Terület- és földhasználat

A területen építmény elhelyezése kizárólag az ökoturisztikai célú bemutatás és az állagmegóvás érdekében engedélyezhető abban az esetben, ha az építmény a környezet tájképi egységét károsan nem befolyásolja, állapotát nem veszélyezteti.

A területen külszíni és mélyszinti bányaművelés nem folytatható, vadgazdálkodási létesítmény nem helyezhető el és nem üzemeltethető.

Természetvédelmi infrastruktúra

A tervezési terület előtt húzódik egy földút, ennek megfelelően a feltárás könnyen megközelíthető.

A feltárás nem csak gyalogosan közelíthető meg, szükséges a biztonságos és könnyen járható, egyértelműen kijelölt ösvény kialakítása. A tervezett bemutatóhely végleges ösvényeinek kialakításakor a terület részleges lezárása szükséges, a tereprendevezést követően a közlekedést érintő korlátozó elírásokra várhatóan nincs szükség. Az ösvényeket úgy kell kialakítani, hogy illeszkedjen a természetes környezethez. Ehhez szükséges föld- és építési munkák csak kézzel végezhetőek.

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Az ösvény elején tábla kihelyezésével egyértelműen jelezni kell a megközelítési útvonalat. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a látogatók a kijelölt utakról ne térjenek le, a növényeket ne szedjék, az állatokat ne háborgassák.

A feltárás tövében kell elhelyezni a bemutató, ismeretterjesztő táblát, amelyen első sorban a képződmény nyújtotta földtani értékeket kell ismertetni, mellette a botanikai és táji értékekre is fel kell hívni a figyelmet.

A bemutatóhely tervezett táblája rendszeres karbantartást igényel. Állagmegóvása érdekében, évente legalább egyszer szükséges a tábla állapotának ellenőrzése (esetleges festése, a szerelvények ellenőrzése, szükség esetén pótlása vagy megerősítése). A látogatók útbaigazítása érdekében Fony és Mogyoróska fontosabb pontjaitól (pl. templom, buszmegálló) útvonaljelzés indokolt. Itt a kerékpáros megközelíthetőségre is fel kell hívni a figyelmet! A tanösvény útjelzéseit évi rendszerességgel ellenőrizni és szükség esetén javítani, pótolni szükséges. Jelenleg turistajelzés nem halad el a feltárás mellett.

A bemutatóhely kialakítását követően a kezelési munkák viszonylag kis ráfordítással elvégezhetők, amelyekbe lehetőség szerint be kell vonni a helyi civil szervezeteket, iskolákat. Nekik első sorban a rendszeres ellenőrzés, felügyelet, nyilvánosság figyelmének felkeltése terén lehet feladatuk.

Állandóan jelenlevő természetvédelmi kár biztosítása nem szükséges, de a kezelés során az ANPI részéről rendszeresen, havonta ellenőrizni kell a feltárás és a kiépített műtárgyak állapotát. Ugyanakkor a területen a helyi polgárok szervezettel együttműködve célszerű megakadályozni a rongálásokat.

A tervezési területen ható káros természetes folyamatok (pl. bioerózió, tömegmozgások) nem jelentenek veszélyt, a törmelékelték nem mozognak, aktív beavatkozást nem igényelnek.

A terület határán, a fenti megközelítési útvonalak mentén hatósági tájékoztató táblát kell kihelyezni, szükség szerinti mennyiségben. A táblák fenntartásáról gondoskodni kell.

Amennyiben a területen az ökoturisztikai célú bemutatót szolgáló természetvédelmi infrastruktúra kiépítését nem az igazgatóság végzi, a bemutató útvonal nyomvonalát, a természetvédelmi infrastruktúra elemeit és azok elhelyezését, arculatát, valamint a tájékoztató táblák tartalmát (különös tekintettel a helyszínen betartandó látogatási szabályokra) el kell vizsgáztatni az igazgatósággal.

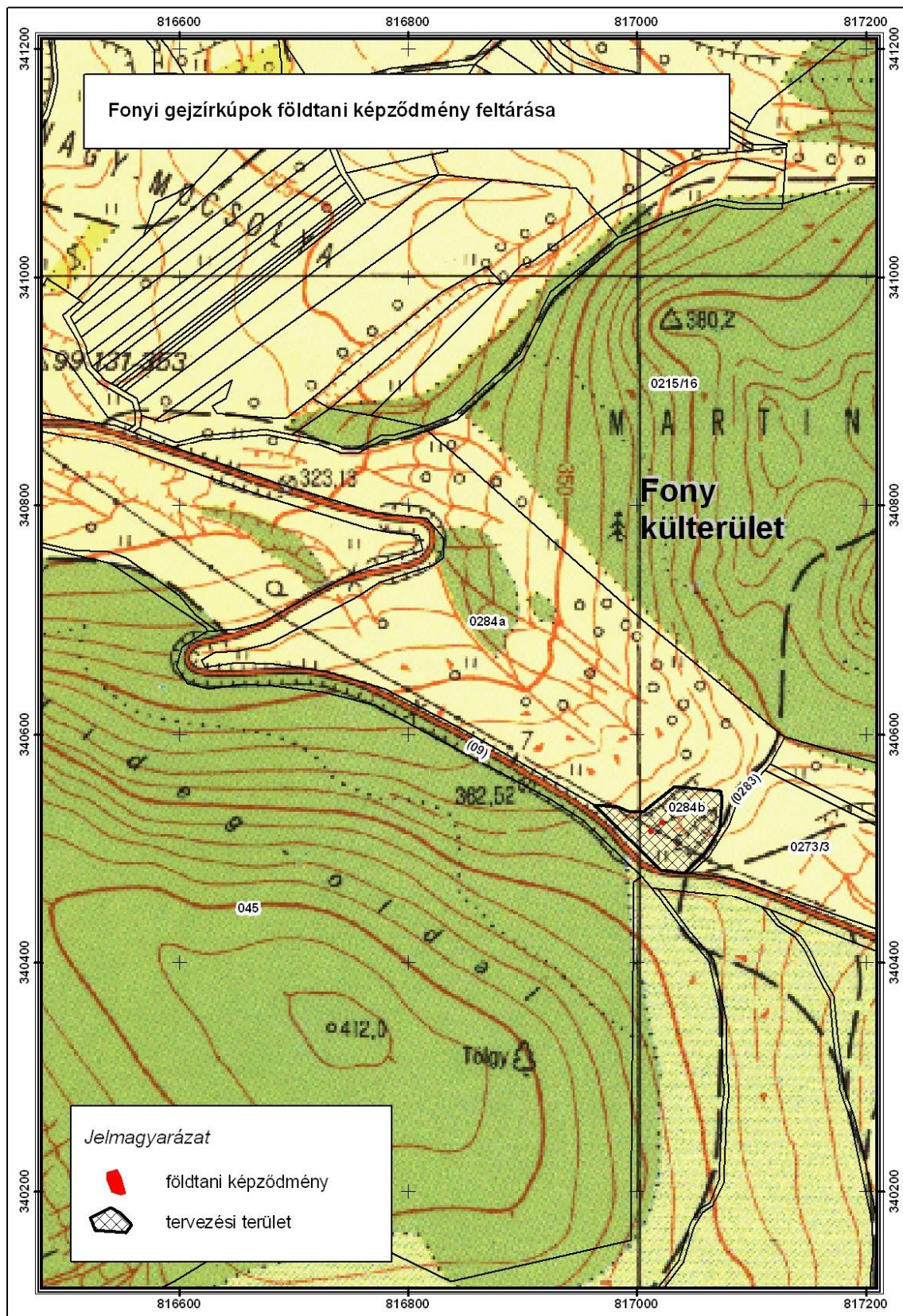
Mvelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Mvelés alól kivett területek kezelése

Település neve	Hrsz./alrészlet	Kiterjedés (ha)	Mvelési ág	Tulajdonos, tulajdonosi csoport	Vagyonkezel	Mvelési ághoz kötött természetvédelmi kezelési elírás kódja	Mvelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési elírás kódja
Fony	0284b	0,4805	kivett agyag-gödör	Magyar Állam	ANPI		

Fony, gejzirkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

5. A tervdokumentáció térképmelléklete

Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

B) Egyes területekre vonatkozó egyedi természetvédelmi kezelési el írások

A Fony, gejírkúp földtani képződmény feltárása ó tájvédelmi körzet részterület speciális természetvédelmi kezelési el írásai:

A növényzet az 1.1. és 1.3. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében történő eltávolítása csak mechanikus módszerekkel történhet a vegetációs időszakon és a területen fészkelő védett, fokozottan védett madárfaj fészkelési időszakán kívül. Amennyiben a növényzet eltávolítását nem az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: ANPI) végzi vagy végezteti el, a tevékenységet a beavatkozás tervezett időpontja előtt legalább 5 nappal be kell jelenteni az ANPI-nak. Az ANPI szükség szerint tájékoztatja a bejelentőt a tevékenység elvégzésének természetvédelmi feltételeiről, korlátairól, illetve szükség szerint a Természetvédelmi Szolgálat útján biztosítja a tevékenység helyszíni természetvédelmi szakmai felügyeletét.